

Za gospodarje

Maribor, dne 4. julija 1934.

Ljudski pravnik.

Priposestevanje gozdne parcele. R. M. K. — Imate gozdno parcelo, ki nima vidno zaznamovane meje. Vaši predniki, kakor tudi predniki Vašega mejaša se na točnost meje niso ozirali, kajti v bližini meje ni rastle niti na Vaši in niti na mejaševi parceli nobeno večje drevje. Grabilo se je listje za steljo kar tja v en dan. Kateri izmed mejašev je grabil prvi, tisti je užival to parcelo. V zadnjih petih letih je na istem prostoru Vaš mejaš dvakrat sekal kolje za vino-grad, dočim ste Vi v njegovi navzočnosti grabili listje med grmovjem, med katerim je rastle kolje. Drug drugemu nista ugovarjala. Mejaš je izrekel željo, naj se vendar enkrat zaznamuje meja med vajinima parcelama. Na to ste pristali. Na licu mesta pa je mejaš zahteval, da se oni del zemljišča, na katerem je on sekal kolje, zamejiči v njegovo korist in je trdil, da je on skupno s svojimi predniki užival ta svet že nad 40 let. Vprašate, če je mogoče priposestevati del gozdne parcele, ali pa celo gozdno parcelo. — Ker niste v Vašem vprašanju povedali, na kak način ste hoteli urediti sporazumno mejo med vajinima parcelama, ne bo mogoče natančno odgovoriti. Ako sta se sporazumela le za izvensodno ureditev in so meje med vajinima parcelama še sedaj nevidne, tedaj je treba predlagati pri sodišču obnovo meje, kar bo imelo za posledico, da bo pristojno okrajno sodišče prišlo na lice mesta in postavilo mejnike. Sporni svet bo sodišče razdelilo po zadnjem dejanskem mirnem posestnem stanju. Mogoče je priposestevati del gozdne parcele ali pa celo gozdno parcelo v 30 letih, ako je dotičnik izključno izvrševal taka dejanja na tem svetu, ki kažejo na izvrševanje lastniške pravice. Ker pa sta oba s sosedom na dotičnem svetu izvrševala taka dejanja, ki so izključevala drugega od po-

polne lastnine, po našem mnenju sosed ni priposestvoval spornega sveta.

Mejni spor. Š. P. N. — Ob Vašem travniku je 2—3 m od sosedovega travnika izkopal Vaš oče jarek, da bi lahko voda odtekala ob nalivih. Prostor med sosedovim svetom in jarkom, ki je bil Vaša lastnina, ste kosili enkrat Vi, enkrat pa Vaš sosed. Vprašate, če lahko zahtevate, da se postavijo mejniki. — Predlagajte pri pristojnem okrajnem sodišču ureditev mej, ker so iste postale sporne, nakar jih bo sodišče določilo po zadnjem mirnem dejanskem stanju. Ako pa se to ne bo ugotovilo, bo sodišče sporni svet razdelilo po prostem prevdanku. Stroške postopanja nosita oba sosed po meri svojih mej. Ako pa se izkaže, da je obnova mej nepotrebna, mora plačati stroške predlagatelj. Stroške zastopanja mora plačati vedno oni, ki se je dal zastopati. Ako je bila potrebna obnova meje vsled tega, ker je eden sosed motil posest, more sodišče stroške naložiti popolnoma ali deloma stranki, ki je spor povzročila. Poskusite urediti mejni spor s sosedom zlepega, ker se skoraj ne izplača, da bi zaradi 300 kvadratnih metrov ali nekaj več sveta spor med sosedom in Vami se še poglobil in napravil novo sovraštvo.

Kmečka zaščita. B. L. S. V. L. — Izposodili ste si v raznih obrokih v celoti znesek 1000 Din, zadnjikrat meseca decembra leta 1931. Ste kmetovalec in bi radi vedeli, če Vas more upnik tožiti. — Po uredbi o zaščiti kmetov se plačajo dolгови do zneska 1200 Din v treh letih v enakih obrokih, začenši s 23. 11. 1933. Ker ste po lastnih trditvah kmetovalec, ste zaščiteni, vsled česar Vas upnik ne more tožiti za ves znesek, pač pa za dospel prvi obrok.

Obrtnik in kmečka zaščita. S. B. — Meseca novembra leta 1922 ste prodali mlin in posestvo. Mlin je v večjem obratu na stalni in dobri vodi. Posestvo meri približno 2 orala zemlje. Kupec

Je bil izučen mlinar in je tudi imel pravico do obrti, vendar je delal z Vašim obrtom do leta 1929. Takrat pa je dal prepisati obrt na svoje ime. Leta 1927 ste mu posodili denar, da je mlin preuredil v valčnega ter ste se vknjižili na njegovo posestvo z rokom zapadlosti do leta 1935. Kupec noče plačati obresti in niti kapitala ter pravi, da je zaščiten. Dobil je tozadevno potrdilo, da je pod zaščito. — Uredba o zaščiti kmetov in njenih ugodnosti se more poslužiti samo oni, ki je v času naprave bil kmet in je še tudi sedaj kmet. Kmet pa je oni, čigar obdavčeni dohodek izvira pretežno iz poljedelstva, obdeluje zemljo sam s svojimi ljudmi in čigar posestvo ne presega 75 ha za obdelovanje sposobne zemlje. Kakor izgleda iz vprašanja, kupec ni zaščiten in se je zoper tozadevno potrdilo treba pritožiti na sresko načelstvo. Kupec bi tedaj moral plačati obresti in vrniti ob svojem času glavnico.

Kolekovanje najemnih pogodb. PAR. Najemne pogodbe je treba napraviti na posebnih tiskovinah, ki jih je izdalo finančno ministrstvo in pri katerih je kolek že vtisnjen na tiskovini sami. Za napravo najemnih pogodb je treba izključno uporabljati dotične tiskovine. Kolekovan je samo izvirnik, prepis je pa nekolekovan. Pogodbe ni treba sodnijsko overovati. Najemnino je treba plačevati tako, kakor je bilo med stranikami dogovorjeno. Če pa dogovora ni bilo, je isto treba plačati tako, kakor je pri Vas krajevno običajno. Ako pa tudi tega ni, potem pa tako, kakor kaže narava sklenjene pogodbe; v predmetnem slučaju za nazaj. Dogovorite se pri najemodajalki, da boste obračunavali vedno mesečno za nazaj, ker je uspeh izkupični merodajen za višino najemnine. Za najemno pogodbo se plača taksa po velikosti letne najemnine, in sicer: preko 2400 do 3600 Din 10 Din, preko 3600 do 6000 Din 20 Din, preko 6000 do 10.000 Din 30 Din, preko 10.000 do 20.000 Din 50 Din, preko 20.000 do 30.000 Din 100 Din, preko 30.000 do 50.000 Din 200 Din. Ako se ne napravi najemna pogodba v 15 dneh od dneva vselitve, se poleg redne pristojbine plača še petkratni znesek redne pristojbine. Ako letna najemnina ne znaša nad 2400 Din, ni tre-

ba sestavljati pismene najemne pogodbe ter ista tudi ni zavezana plačevanju kake takse.

Vprašanja in odgovori.

S. Z. v Sp. J. Napravil sem dolg dne 23. januarja 1932 in sem polovico plačal kmalu, polovico pa sem obljubil, da plačam do 1. maja 1932. Ker pa nisem dobil iz denarnega zavoda, me hoče upnik tožiti. Ali sem zaščiten? — Ste, ker dolg velja od 23. januarja 1932, ste kot kmet zaščiteni. Ako hoče, dajte mu hranilno knjižico, pa si naj z njo pomaga!

Fr. Fr. v H. Imava z bratom skupno posestvo. Sedaj bi si rada delila, kako to napraviva? — Med seboj se zmenita, katere dele prevzame eden in katere drugi, jih dasta po geometru odmeriti, nato napravita pogodbo, na podlagi katere se vknjižita vsak na svoje.

I. K. v Š. Posekali so gozd in ga znova zasadili, toda le 1 meter od meje. Ali jim lahko prepovem, ker imam poleg sadonosnik? — Ker je sosednja parcela gozd, ne morete ničesar storiti!

J. Ž. v V. Prodal sem gozd, del je plačan po posojilnici, ostanek pa še ne. Ali lahko med tem prodam kaj iz gozda? — Gozd ni več vaš, ničesar ne smete sekati ali prodati, četudi še ni prepis izvršen. Vi ga lahko tožite na plačilo ostanka in izpolnitev pogodbe.

Isti. Nakupoval sem za nekoga v Mariboru, pa sem moral plačati za to zgradarino in prometni davek. Sem odjavil, pa še vedno terjajo, kaj naj storim? — Ako so položnice za tisto dobo, ko ste že odjavili, niste dolžni plačati, ako so za preje, tedaj pač. Če je previsoka odmera, se pa pritožite!

J. K. v B. Ali moram imeti zavarovane ljudi, ki mlatijo? — Ako so pri stroju njih zavarujete, stane malo, pa ste brez nadaljnjih stroškov, ako se kaj dogodi!

I. J. v P. Ali ima novi posestnik pravico prepovedati pot, ki smo jo nad 50 let nemoteno uporabljali? — Nima pravice! Če vam je pot zastavil ali napis naredil Prepovedana pot, morate najpozneje tekom treh let zahtevati, da to odstrani, če noče drugače, pa sodnijsko.

F. M. v N. Izvedel sem, da se lahko dobro proda gramozov svet ob cesti. Ali

banovina kupi? — Ni nam znano, če kupuje, treba je staviti ponudbo. Mariborska oblast je svoj čas to storila.

Isti. Imam varovanko, ki bi jo ceneje vzdrževal kot sirotinsko poverjenišтво. Kaj naj ukrenem? — Ako ste varuh, boste lahko itak to dosegli. Če niste varuh, stopite k sodišču v Zagrebu, kjer javite slučaj. Kar bo sodišče odredilo, bo držalo.

M. F. v K. Posodil sem leta 1933 po 6%, a sedaj mi hoče plačati le po 4%. Ali res ne smem zahtevati 6%? — Seveda smete zahtevati. Če noče plačati, mora dolg vrniti. Le za zaščiteni posojilo veljajo predpisi uredbe, ne za nova posojila. Rentni davek plača vedno tisti, ki dobi obresti, ako ni drugače dogovorjeno.

H. D. v C. Dolžen sem iz leta 1932. Plačevati sem moral 25% in za neko svoto 14% nekemu privatniku. Sedaj me toži za kapital in za obresti ne. Ali me lahko kot kmeta? — Toži lahko, a na svoje stroške. Pri sodnji pokažite pogodbo, da ste morali take obresti plačevati. Za naprej boste plačevali samo nizke obresti. Prečitajte uredbo o zaščiti kmeta, ki vam pove, da iztoži se lahko, izterjati plačila se ne da. V koledarju »Slovenskega gospodarja«, ki bo izšel oktobra, bo tabela, kako se to odplačevanje vrši.

A. P. v V. — Dolg pri posojilnici (mam ...) — Isto kot zgoraj. Dokler je uredba v veljavi, vam posestvo ne bo prodano, zaostale obresti so se pripisale kapitalu.

J. P. v K. Sem viničar in bi se rad zavaroval za slučaj bolezni. Pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Mariboru so mi rekli, da se viničarjev ne zavaruje. — Odgovor je bil morda netočen, ker so smatrali, da hočete vedeti, če je po zakonu dolžnost, viničarje zavarovati. Tega v zakonu ni. Pač pa se obrnite na Jugoslovansko strokovno zvezo, kjer boste dobili potrebna pojasnila.

Z. M. v Ž. Bil sem marca v bolnici. Ali veljajo zame predpisi prejšnjega ali sedanjega finančnega zakona? — Na vsak način takrat veljavnega, to je prejšnjega. Zoper odmero se pritožite na bansko upravo.

L. A. v O. Kapital po ošetu sem plačal. Ali sem dolžen plačati tudi obresti za vsa leta nazaj? — Obresti, starejše od treh let, so propadle, ako jih niste priznali, da jih boste plačali in niste bili nič opominjani za nje.

V. F. v Sv. Bil sem zavarovan pri Ekspornu; denarja nisem dobil nazaj. Kaj naj storim? — Sodišče vam je sveto, da vložite prošnjo. Vprašajte sodišče, če je že vse razdeljeno, kar je ostalo, ali še ne.

J. D. v P. Mati so mi dali prek in so si izgovorili prevžitek. Sedaj pa so se zopet poročili na drugo posest. Ali sem še dolžen dajati prevžitek? — Seveda ste dolžni!

M. P. v P. Sem oče 9 otrok, sem bil davka prost, sedaj pa naenkrat dobim položnico. Ali je zakon odpravljen? — Določilo o tem se glasi: Tisti davčni zavezanci, ki imajo devet ali več živih otrok, so oproščeni neposrednih (direktnih davkov in doklad) razen samoupravnih, to je banovinskih in občinskih. Do oprostitve imajo pravico samo osebe, katerih davek po vseh davčnih oblikah ne presega 500 Din in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Pravica do davčne oprostite se oceni po tej določbi tudi pri osebah, ki so po prejšnjih zakonskih določbah oproščene plačevanja davkov. (Po knjigi: Sušec »Naše finančno pravo«.)

M. J. v P. Sosed mi hoče pri pitni vodi na svojem posestvu, kjer imam pravico, napraviti korito za živino. Ali to sme? — On vam, ako imate to pravico, ne sme braniti do vode, je ne sme v celoti izčrpati, sme pa jo seveda uporabiti za napajanje. Korito mora biti pa higijensko uzidano, da ne bo voda iz korita tekla nazaj v vodnjak. Zoper tako zidanje bi imeli pravico pritožbe na sodnijo.

Razna obvestila.

Poročilo o stanju hmelja iz Žateca v ČSR. dne 22. junija 1934. Že dolgo zaželeni dež nam je došel dne 20. junija, a žalibog v nezadostni množini. Padavin je bilo le dvainpol — 11 mm, to pa le v nekaterih delih našega okoliša. Največ deža je bilo osredotočenega na mali del okoliša, med tem ko so bili deli tu-

di brez njega. Suša je skoro že uničila vse poljske in travniške pridelke, sedaj se je lotila še hmelja, posebno v suhih legah. Pa tudi v vlažnih pokrajinah ga že ogroža. Kjer je mogoče, zalivajo hmeljarji svoje nasade s tekočo vodo iz rek in potokov, kar pa seveda ne more nadomestiti izdatnih padavin. Le v prav redkih nasadih je hmelj dosegel višino ogrodja. Pa tudi tu je rastlina vitka, nenormalno tanka in brez stranskih poganjkov. V veliki večini vrtov je hmelj dorasel le do $\frac{3}{4}$ višine ogrodja, pa so rastline tu tako tanke, da jih je komaj spoznati kot hmelj. Vkljub vsemu temu pa hmelj že povsodi cveti, kar obljubuje pičlo letino. Tudi slabotne letine že kažejo cvetne nastavke. V zgodaj obrezanih nasadih se pa razvijajo tudi že kobule. Najlepše vreme in najizdatnejše padavine tu več pomagati ne morejo. Le zaostalim, posebno po bolhaču oškodovanim nasadom bi zamogel izdaten dež in ugodno vlažno vreme še nekoliko pomagati. Od živalskih škodljivcev se je pojavil rdeči pajk in v bližini vod tudi uši. Rastlinskih škodljivcev pa ni. Stanje naših hmeljskih nasadov je torej neugodno.

O stanju hmeljskih nasadov v Savinjski dolini. Rastline so skoro vseskozi vitke, skoro brez stranskih panog. Izjemo delajo le posamezni vrtovi, kojih stanje je še precej zadovoljivo. Prav redke panoge so deloma brez, deloma so obsute s cvetnimi nastavki, nadalje z deloma slabo razvitimi, deloma že lepo razvitimi cveti in tudi že s kobulami. Na podlagi tega že danes lahko trdimo, da se obiranje ne bo zvrševalo enotno, kakor v drugih letih, nego v presledkih in da bo tudi množina letine v pravem razmerju z navedenimi dejstvi. Nasadi z vitkimi rastlinami bodo dali k večjemu $\frac{3}{4}$, drugi boljši pa k

večjemu $\frac{1}{2}$ množine lanskega leta, to pa le takrat, ako bo vreme do obranja prav ugodno. V tem slučaju zamoremo pričakovati največ okroglo 10.000 kvintalov. Za slučaj neugodnega vremena se bo ta cenitev bistveno znižala.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto zadnjega junija so pripeljali 15 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11—12, slanina 12—13, Kmetije so pripeljali 7 voz krme po 23—28, 3 slame 18—20, 7 voz krompirja 1, novi 0.50—1.50, čebula 4, česen 6—8, 1 glava zelja 1—3, komad kumarce 1—4, hren C-7, buče 1—3, paradižniki 6—7, fižol v stročju 3, grah v stročju 1, luščeni grah 5—6 Din. Jabolk. 7—8, hruške 3—4, suhe slive 8—10, črešnje 1, marelice 8—10, breskve 6—10, maline 2—2.50, grozdje 16, celi orehi 10, luščeni 34 Din. Na trgu je bilo 12 vreč pšenice po 1.50, 8 rži 1, 12 ječmena 1, 12 koruze 1.50, 12 ovsa 1, 8 prosa 1.25, 5 ajde 1, 12 fižola 2—2.50. Smetana 10—12, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24, jajca 0.50 Din. Prinesli so 130 kokoši po 20—30, 1008 piščancev 18—50, 10 gosi 30—40, 68 rac 15—20, 2 kozlička 50—60, 52 domačih zajcev po 4 do 25 Din.

Mariborski živinski sejem 26. 6. 1934. Prignanih je bilo 20 konjev, 7 bikov, 98 volov, 310 krav in 20 tele, skupaj 455 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3.50 do 4 Din, poldebeli voli 2 do 3, plemenski voli 2 do 3, biki za klanje 3 do 3.25, klavne krave debele 2.50 do 3.25, plemenske krave 2.50 do 3.50, krave za klobasarje 1.50 do 2 Din, molzne krave 2.50 do 3.25, breje krave 2.50 do 3.25, mlada živina 3.75 do 4, telata 4 do 4.50 Din. Prodanih je bilo 311 komadov, od teh za izvoz v Italijo 15 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. prste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso 2. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 5—6 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din, telečje meso II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso sveže 10 do 15 Din 1 kg.

Vsi, ki potujete,

ne pozabite na

novi vozni red!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej 2.50 Din v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.